

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
 Avdelning 1

DOM
 2018-06-25
 Meddelad i Malmö

Mål nr
 3524-18

SÖKANDE

Bergkvarabuss AB, 556294-9973
 Box 853
 391 28 Kalmar

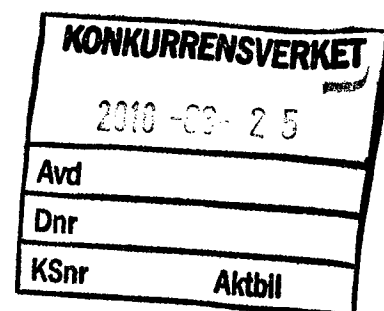
Ombud: advokaterna Markus Garfvé och Fredrik Winroth
 Advokatfirman Fylgia KB
 Box 55555
 102 04 Stockholm

MOTPARTER

1. Staffanstorps kommun
 245 80 Staffanstorp

2. Thells Bussar och Bilverkstad AB, 556113-6762
 Skogsvägen 6
 247 31 Södra Sandby

Ombud för 2: advokaten Jon Eriksson Örtengren
 Advokatfirman Mellemsaether AB
 Kyrkogatan 17
 222 22 Lund

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten beslutar att Staffanstorps kommuns upphandling avseende skolskjuts, dnr UH-2018-21, inte får avslutas förrän rättelse vidtagits på så sätt att en ny utvärdering genomförs där anbudet från Thells Bussar och Bilverkstad Aktiebolag inte får beaktas.

Dok.Id 440378

Postadress
 Box 4522
 203 20 Malmö

Besöksadress
 Kalendegatan 6

Telefon
 040-35 35 00
E-post: forvaltningsrattenimalmo@dom.se
 www.forvaltningsrattenimalmo.domstol.se

Telefax
 040-97 24 90

Expeditionstid
 måndag–fredag
 08:00–16:00

BAKGRUND

Staffanstorps kommun genomför en upphandling med öppet förfarande avseende skolskjuts, dnr UH-2018-21. Enligt tilldelningsbeslut den 21 mars 2018 har Thells Bussar och Bilverkstad Aktiebolag (Thells) tilldelats kontrakt. Bergkvarabuss Aktiebolag (Bergkvarabuss) har placerats på andra plats.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING

Bergkvarabuss ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att förvaltningsrätten enligt 20 kap. 6 § LOU beslutar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse vidtagits på så sätt att Thells anbud förkastas och att en ny utvärdering genomförs. *Bergkvarabuss* anför bl.a. följande.

Thells anbud uppfyller inte samtliga obligatoriska krav (s.k. ska-krav) i upphandlingen. Thells anbud har därmed antagits i strid med de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LOU, och då särskilt principen om lika-behandling. Thells anbud ska därför inte beaktas i utvärderingen.

Bergkvarabuss har lämnat det näst lägsta anbudspriset. Om Thells anbud förkastas har *Bergkvarabuss* möjlighet att tilldelas kontraktet. *Bergkvarabuss* har därmed lidit skada eller riskerar att lida skada av Staffanstorps kommuns åsidosättande av LOU. Samtliga förutsättningar för att rätta upphandlingen är därmed uppfyllda.

I förfrågningsunderlagets bilaga ska-krav anges att varje leverantör ska redovisa sitt strukturerade miljöarbete. Miljöarbetet ska minst inkludera fyra stycken rutiner. Bl.a. ska rutiner för att säkerställa att förarna håller gällande hastighetsbestämmelser inkluderas. Thells inlämnade beskrivning av sitt miljöledningssystem uppfyller inte det ställda ska-kravet. Beskrivningen

anger inte vilka rutiner Thells avser att implementera för att säkerställa att förarna håller gällande hastighetsbestämmelser vid utförande av skol-skjutsuppdrag. Redovisning av rutiner gällande detta saknas helt i beskrivningen och i anbudet i övrigt. Vidare är rutiner för minskning av utsläpp av växthusgaser inte redovisat. Rutiner för att säkerställa att lagar och föreskrifter som berör verksamheten efterlevs är endast redovisat för vissa delar av verksamheten och är därmed bristfälligt redovisat. Samtliga dessa brister innebär var för sig att ska-kravet inte är uppfyllt.

Staffanstorps kommun bestrider bifall till ansökan och anför bl.a. följande.

Av Thells beskrivning av sitt miljöledningssystem framgår tydligt att Thells utbildar samtliga av bolagets förare i tekniken ECO-driving, att Thells genomför kontroller på varje fordons bränsleförbrukning med tillhörande rapportering av avvikelser samt att det i miljömålen ingår en ständig strävan att planera körningar och tillämpa sparsam körning genom att i största möjliga utsträckning undvika tomkörning och därmed minska drivmedelsförbrukning. Vidare anger Thells att de har en årlig uppföljning av miljöklassificeringen av fordonsparken samt att vid val av däck till fordonen ska alltid det mest miljövänliga alternativet väljas. Enligt tekniken ECO-driving får inte hastighetsbegränsningar överträdas.

Enligt Staffanstorps kommuns mening innefattar Thells beskrivning av bolagets miljöledningssystem således även efterfrågade rutiner för att säkerställa att förarna håller gällande hastighetsbestämmelser. Om förvaltningsrätten finner att så inte är fallet är det kommunens mening att avvikelsen är av oväsentlig karaktär då kommunen måste kunna anta att en leverantör i sin verksamhet generellt sätt rättar sig efter gällande lagar.

Thells bestrider bifall till ansökan och uppger bl.a. följande.

Såvitt framgår av handlingarna i målet har vare sig Bergkvarabuss eller Staffanstorps kommun ifrågasatt att *Thells* kommer att ha de efterfrågade rutinerna på plats vid avtalsstart. Det är inte heller ifrågasatt att *Thells* bussar har givit in en sådan beskrivning som efterfrågas i anbudsunderlaget genom kopia av *Thells* miljöledningssystem.

Det framgår av kursmaterialet för ECO-driving att utbildningen inte enbart vilar på ekonomiska överväganden och ändamål utan även har en miljöpåverkan och trafiksäkerhet i fokus. Anpassning av hastighet efter rådande förhållanden i syfte att främja såväl minskade miljökonsekvenser som trafiksäkerhetsaspekter är ett avgörande moment inom ECO-driving. Utbildningen lägger stor vikt vid träning i och förståelse för vikten av att planera sin körning och agera pro-aktivt i trafiken. Självklart utgår de utbildningsprogram som omfattar moment av ECO-driving, som alla andra trafikutbildningar, från principen att körningen ska planeras på ett sådant sätt att trafikreglerna inte överskrids. ECO-driving betonar vidare vikten av att ytterligare anpassa hastigheten, med hänsyn till rådande väg- och väderförhållanden, i syfte att bland annat undvika onödiga inbromsningar och accelerationer. Som regel innebär en korrekt tillämpning av principerna enligt ECO-driving att föraren generellt håller en lägre maxhastighet än en förare som inte tillämpar de aktuella principerna.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 4 kap. 1 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

Av 20 kap. 6 § samma lag framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. En upphandling får inte överprövas efter det att avtal har slutits mellan den upphandlande myndigheten och en leverantör.

Högsta förvaltningsdomstolen har uttalat att i en upphandling utgör förfrågningsunderlaget en central del av förfarandet. En förutsättning för att underlaget ska kunna fylla sin konkurrensuppsökande funktion är att potentiella leverantörer kan vara säkra på att de obligatoriska krav som ställs i underlaget upprätthålls under hela förfarandet (se HFD 2016 ref. 37).

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

I förevarande förfrågningsunderlag (3.3 Krav på bilaga) anges bl.a. att leverantören ska, senast till avtalsstart, ha ett strukturerat miljöarbete som avser uppdraget och minst innehåller följande: [...] rutiner för att säkerställa att förarna håller gällande hastighetsbestämmelser [...]. Leverantören ska i anbudet redovisa detta med en beskrivning eller verifikat av sitt miljöarbete.

Man kan således konstatera att varje leverantör redan i sitt anbud ska redovisa sitt strukturerade arbete rörande angivna rutiner. Uppenbarligen har upphandlande myndighet ansett att just förarnas efterlevnad av gällande hastighetsbestämmelser är av sådan vikt att den ska särskilt belysas.

Thells har anfört att eftersom det framgår av miljöledningssystemet att bolaget kontinuerligt utbildar förare i ECO-driving uppfyller Thells de

obligatoriska kraven. Av de handlingar vilka behandlar ECO-driving som inkommit till förvaltningsrätten framgår visserligen bl.a. att föraren bör hålla en jämn fart och inte bör köra för fort på landsväg.

Förvaltningsrätten menar dock att enbart en hänvisning till att Thells kontinuerligt utbildar förarna i ECO-driving inte innebär att Thells, i enlighet med angivet ska-krav, har redovisat rutiner för att säkerställa att förarna håller gällande hastighetsbestämmelser. Enligt rättens bedömning har Thells således inte uppfyllt samtliga obligatoriska krav i förfrågningsunderlaget.

Då Thells inte har uppfyllt det obligatoriska kravet om att redovisa rutiner för att säkerställa att förarna håller gällande hastighetsbestämmelse har Staffanstorps kommun agerat i strid med likabehandlingsprincipen när Thells anbud har utvärderats och antagits. Förvaltningsrätten finner att Staffanstorps kommun har brutit mot 4 kap. 1 § LOU. Då Bergkvarabuss till följd härav har lidit eller riskerar att lida skada föreligger grund för ingripande mot upphandlingen. Upphandlingen bör rättas genom att förnyad anbudsutvärdering genomförs, i vilken anbudet från Thells inte ska beaktas. Vid denna utgång saknas anledning för förvaltningsrätten att pröva vad Bergkvarabuss i övrigt anfört om brister i upphandlingen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1B LOU)

Anders Mattson

Saga Henriksdotter har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.** Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-post-adress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.